

W. BIEGAŃSKIEGO · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

ADMINISTRACJA „GAZETY“

przeniesiona do sklepu własnego przy ul. Aleja II № 43

! Czas odnowić prenumeratę na kwartał II !

Ale jak dokonywujące się rzeczy nie wywołały u nas żadnych nadziei, tak również rozgwar na łamach „Russk. Zn.“ i „Now. Wr.“ nie wywołał żadnego niepokoju. Nasuwa się tylko myśl, że wobec ogłoszonego, wspomnianego wyżej, okólnika premiera, rozgwar ten ma być wskaźnikiem i wtyczką dla ewentualnie wprowadzonych nowych udi.

Jeszcze raz możnaby tylko powtórzyć, że dziś już niestusznym jest twierdzenie, jakobyśmy się niczego nie nauczyli. Wiemy najdokładniej i wierzymy w to najmocniej, że wszystko pozostanie po dawnemu. To jedno moglibyśmy poprzez całym szeregiem nie przypuszczać, ale dzwicznych, jak metal, dowodów.

Stf. Z.

Praca oświatowa w Poznańskim.

Życie społeczne w W. Ks. Poznańskim kupia się w szeregu najróżnorodniejszych stowarzyszeń. Liczba ich ciągle wzrasta, tak że dziś niema już prawie większej wioski, gdzieby nie istniało czy Kółko rolnicze, czy Towarzystwo rolnicze, ludowe lub młodzież. Wszystkie niemal mają charakter kulturowo-oświatowy. Organem ruchu oświatowego jest „Przegląd oświatowy“, wychodzący w Poznaniu pod redakcją X. A. Lisieckiego. W ostatnim numerze pisma znajduje się interesujące zestawienie pracy w obrębie rozmaitych Towarzystw.

W Ks. Poznańskim istnieją trzy większe związki, a mianowicie: Związek katolickich Towarzystw robotników polskich, Związek Zjednoczenie Towarzystw kobiecych oświatowych.

Pierwszy z nich, Związek katolickich Towarzystw robotników polskich obejmuje według ostatniego sprawozdania 229 Towarzystw i 31,948 członków. Stan finansowy przedstawia się optymistycznie, bo na rok 1910 przechodzi 14,598.61 marek. Do Związku należą towarzystwa robotnicze, których zadaniem jest: obrona i szerzenie religijności i dobrych obyczajów w ścisłym związku z Kościołem, ogólne oświecanie umysłu, popieranie materialnych interesów, pomoc wzajemna członków itd. Nad podniesieniem kulturalnym członków pracują Towarzystwa za pomocą wspólnych posiedzeń, odczytów, wykładów, bibliotek, czytelni itp.

Organem związkowym jest „Robotnik“, wychodzący w Poznaniu i mający około 20 tysięcy prenumeratorów. W r. z. istniało w Związku 127 bibliotek, książek w nich 20,729. W 81 towarzystwach przeczytano 28,021 tomów, 46 towarzystw liczby nie podało.

Związek Stowarzyszeń kobiet pracujących z siedzibą w Poznaniu, jest organizacją znacznie młodszą. Założono go dopiero w r. 1906, a dziś liczy 21 stowarzyszeń i 4792 członków. Majątek jego jest już znaczny, a główny dochód pochodzi ze składek związkowych, w czym jest liczony przymusowy abonament pisma związkowego, dwutygodnika „Gazeta dla kobiet“. Celem towarzystw do Związku należących jest: ochronienie kobiet pracujących od złych wpływów, wpojenie w nie zasad wiary, dobrych obyczajów, zachęta do sumiennej pracy, szerzenie ogólnego wykształcenia z szczególnym uwzględnieniem wiadomości potrzebnych dla ich stanu, wskazywanie pracy itd. Środkami do tych zadań prowadzący są z wspólnego posiadzenia, odczyty, pogadanki, biblioteki, wspólne zabawy, wycieczki itd. Obok pracy oświatowej zarządzają stowarzyszenia za małą opłatą kursa zawodowe np. krawieczyny, białego szycia, buchalterji, pod kierownictwem sił fachowych.

Zjednoczenie Towarzystw kobiecych oświatowych na Rzeszę niemiecką związało się dopiero w lutym ubiegłego roku, a liczy obecnie 12 towarzystw i

1237 członków. Towarzystwa do Zjednoczenia należące mają charakter wyłącznie oświatowo-kulturalny. Jedynolitych ustaw towarzystwa związkowe dotychczas nie posiadają, ale zredagowaniem ich zajmuje się obecnie zarząd związkowy. Organem Związku jest miesięcznik „Zjednoczenie“. Praca w Zjednoczeniu była z natury rzeczy w ubiegłym roku przeważnie organizacyjną.

C k.

Z prasy rosyjskiej.

—co—

Dezorganizacja rynku manufaktur i jej przyczyny.

Pod powyższym tytułem wydrukowała „Torg. Promysl. Gaz.“ zajmujący artykuł W. Szymanowskiego, który przytaczamy w streszczeniu.

Najlepszym i namacalnym dowodem pogorszonego rynku manufaktur — pisze p. Szymanowski — są liczne protesty weksli oraz mnóstwo upadłości, które stają się jakby epidemiczną chorobą, nawiedzającą różne rejony przemysłowe.

Najbliższą przyczyną tego stanu rzeczy są gwałtowne wahania cen, podniecające śmielszych do hazardu, i składające mniej odważnych do ostrożności nadmiernej.

Wahania te wszakże mają charakter wszechświatowy, nie zależą od przemysłowców rosyjskich.

Specjalnie rosyjskiego pochodzenia jest inny objaw: dążenie wielkich przemysłowców, szczególnie z okręgu moskiewskiego, do usunięcia pośrednictwa między wytwórcą a konsumentem. Wielu kupców miejscowych; konkurują z nimi, dając takie warunki nabywcom, że ci chętniej zwracają się do fabryk, — niż do kupców.

Stąd wynikają dwa następstwa wielce ujemne.

1) Prowadzenie handlu wymaga odpowiedniego kapitału; usuwając pośrednictwo, wytwórcy są zniewoleni własne kapitały angażować, urządzić składy, udzielać kredytów itd., przez co pozabawiają się możliwości nabywania wielkich partji materiału surowego, kiedy on jest tani, ulepszenia fabrykacji itp.

2) Prowadzenie handlu wymaga również odpowiedniej biegłości, fachowego przygotowania i ciągłej baczności na ruch maszyny handlowej; wytwórcą, który jednocześnie pracuje na polu produkcji fabrycznej i na polu handlowym, nie może nastarczyć wymaganiom obu tych zawodów, na czym oba cierpią.

Obrzyni postęp Zachodu polega na podziale pracy. Przemysłowcy rosyjscy zaś w źle zrozumianym interesie własnym chcą zniszczyć ten podział pracy, który już się wytworzył.

Z tych względów p. Szymanowski wypowiada przewidywanie, że rosyjskiemu przemysłowi bawelnianemu grozi klęska, która nastąpi tem rychlej, im rychlej wyczerpią się kapitały, częściowo wycofane z wytwórczości, a obrócone na przedsiębiorstwa handlowe, i im rychlej na tej drodze przemysł rosyjski bawelniany dozna ciosów od lepiej zorganizowanego przemysłu i handlu zagranicznego.

Pêle - Mêle.

— Baron Meyendorff, b. wice-prezes Dumy, napisał do Guczkowa, że zrzeka się mandatu poselskiego z kraju Nadbaltyckiego, ponieważ ma odmienne zapatrywania na ostatnie wypadki w Finlandji. Złożenie mandatu przez Meyendorffa uważają za cios dotkliwy dla październikowców.

— Wbrew pogłoskom projekt prawa o zniesieniu granicy osiedlenia dla żydów wniesiony będzie jeszcze w bieżą-

cym tygodniu w Dumie. Wskutek starań p. Nisselowicza, wysłali ten projekt wszyscy posłowie rosyjscy, prawie wszyscy postępowcy i wszyscy październikowców.

— Rząd belgijski odpuścił wydania Rosji pewnego eksportu miedzi, ponieważ uznał, że eksportowcy w latach rewolucyjnych były czynami politycznymi.

— W czwartek ubiegły przybył do Kijowa senator Diedulin, który na mocy rozkazu Najwyższego ma dokonać rewizji senatorskiej w kijowskim i odeskim okręgach wojennych.

— W całej Finlandji odbywają się zebrania i narady partyjne w kwestji wniesionego do Dumy rosyjskiej projektu o sposobie stanowienia dla Finlandji praw znaczenia ogólnopaństwowego.

— W tych dniach odpłynął okręt towarowy z Bremy do Hawany, należący do zydą-sjonisty. Na okręcie po raz pierwszy wywieszono flagę sjoniską: tarczę Dawida na biało-niebieskiem.

— Skonfiskowano nr. 65 gazety „Ruskoje Znamia“ Redaktora Dubrowina pociągnięto do odpowiedzialności z art. 103 kod. karnego.

KRONIKA.

Kalendarzyk.

Dziś: s. Epitaniusza B. M. — Radostawa
Jutro: s. Dyonizego B. W. Dobrostawa
Zachód „ „ „ 5 „ 38.
Przybyło dnia: „ „ „ 6 „ 35.
Daty historyczne: 1581 Pobył Stefana Batorego w Inflantach. 1348 Otwarcie uniwersytetu w Pradze.

Koncert Chopinowski.

Program ostatniego w bieżącym sezonie koncertu „Lutni“, ułożony jest przeważnie z dzieł Chopina.

Doskonała śpiewaczka panna Miriam Wohlfowa odśpiewa w części I-jej następujące pieśni Chopina: a) „Moja pieśń-szonka“, (układ z oryginału fortepianowego), b) „Pieśńka litewska“ (oryginalna), c) „Cisza nocy“ (nocturn es dur) układ z oryginału fortepianowego.

W części II-jej: a) Se fasi — Quarante, b) „Stach“ Kossohubdzkiego, c) Polcały pieśni moje — Zeleńskiego, d) „Otwórz Janku“ Niewiadomskiego.

Fortepian będzie reprezentowany liczenie pod względem muzy wyłącznie Chopinowskiej i będzie to właściwym gdyż Chopin pisał wyłącznie na fortepian i pieśni do śpiewu napisał niewiele. Część ich większa, które są produkowane na estradach koncertowych, została przez znanych śpiewaków lub śpiewaczki przełożona do śpiewu z fortepianu. Pieśni swoje do śpiewu pisał Chopin przeważnie dla p. Konstancji Gładkowskiej, jak również koncert e-mol i kilka innych kompozycji. Jednakże literatura pieśni Chopinowskiej do śpiewu łącznie z przekładami jest tak bogata, że dążyć by użyć z cztery programy koncertowe.

P. H. Melcer wykona następujące arcydzieła mistrza: Sonata B-mol, Preludja Fis-dur i b-mol, Nocturn Fis-dur, Mazurek C-dur, Etuda E-dur, Polonez As-dur.

Działalność mistrza, fachowa ocena dzieł jego, oraz wyrazy czci dla rodzimej muzy mistrza tonów — będą wypowiedziane z estrady.

Tak ciekawy koncert zasługuje we wszach miar na poparcie.

Akompanjować będzie p. Feliks Starczewski.

— Wystawa ruchoma w Częstochowie.

Wczoraj w Stowarzyszeniu Kupców Polskich odbyła się narada Zarządu Wystawy ruchomej, łącznie z przedstawicielami miejscowych sfer rzemieślniczych

i prz. myślowych, na której omawiano kwestję lokatu.

Wystawa mieścić się będzie w Reursie Rzemieślniczo-Przemysłowej (Aleja I Nr. 9).

Nie można nie przyklasnąć tej myśli zarówno ze względu na charakter wystawy, jak i na dogodny punkt lokatu.

— 3-dniowe kursy gospodarstwa domowego.

Wraz z wystawą ruchomą, jak już pisaliśmy, przyjeżdża do Częstochowy p. Marta Norkowska, przełożona wyższej szkoły gospodarstwa domowego i szkoły rzemiosł dla kobiet w Warszawie. P. Norkowska, o ile zbierze się 100 par chętnych, urzadzi w lokalu wystawy ruchomej 3-dniowe kursy gospodarstwa domowego o następującym programie:

Dzień I. Skład chemiczny pokarmów — ogólne uwagi o gatunkach mięsa — podział.

Mięso wołowe — cielęce — baranie — wieprzowe — pokazy poszczególnych części i wyroby z nich.

Marynowanie — peklowanie — zasady smażenia i pieczenia — zastosowanie rusztu i rozna.

Gotowanie rosołu — sosy — zasady i wartość ich odżywcza.

Dzień II. Kuchnia djetyczna i jarska — użytkowanie jarzyn — różne przetwory — konserwy — sterylizacja — sposoby krajania i gotowania jarzyn. Zastosowanie różnych potraw djetycznych.

Mąka — jej składniki i gatunki — różne gatunki ciasta.

Jaja — jak poznać świeżość — konserwowanie i spożytkowanie jaj.

Dzień III. Ryby — różne sposoby przyrządzania i użytkowania — majonezy — zapieki — (rozne pokazy).

Drób i zwierzyzna — przygotowanie — pieczenie.

Dyspozycja obiadów — nakrycie stołu skromnie i wykwinne.

Utrzymanie porządku w kuchni — naczyńia kuchenne praktyczne i higieniczne — sposoby czyszczenia naczyń.

Cena biletu na 3-dniowe kursy — rb. 2.

Zapiski od dzisiaj przyjmuje Administracja „Gazety Częstochowskiej“.

— Z „Wiedzy“.

Zapowiedziany na wczoraj w Tow. „Wiedza“ odczyt d-ra Wacława Kohna o „Wodzie pod względem higienicznym“ nie doszedł do skutku z powodu braku słuchaczy. Powód to nader charakterystyczny i niezbyt dobrze świadczący o członkach „Wiedzy“, dla których dr. Kohm zgodził się swój interesujący odczyt wygłosić. Ciekawa rzecz, w jaki inny sposób bardziej odpowiadający upodobaniom członków oraz zadaniom „Towarzystwa Szerzenia Wiedzy“, ma ono do celu dążyć, aniżeli właśnie fdroga popularyzowania wiedzy za pomocą przystępnych, a ciekawych odczytów?

— Z Tow. Hygienicznego.

W tych dniach, jak to już zaznaczyliśmy, przyjeżdża do Częstochowy p. D. Zylberowa, przełożona zakładu wychowawczo-naukowego dla dzieci mało zdolnych w Warszawie. P. Zylberowa wygłosi w Częstochowie dwa odczyty, jeden w sobotę d. 9 b. m. na posiedzeniu członków Częstoch. Oddz. Warsz. Tow. Hygienicznego, „O metodach badania inteligencji u dzieci“ drugi publicznie w Niedzielę dn. 10 b. m. o godz. 8 wiecz. w lokalu tegoż Tow. na dochód ogródka dzieciennego, utrzymywanego przez Częstoch. Oddz. Warsz. Tow. Hygienicznego, „O dzieciach niernormalnych i pedagogji leczniczej“. Ze względu na temat prelekcji i cel, odczyt w Niedzielę winien zgrupować duży zastęp publiczności.

— Tow. Wzajemnego Kredytu.

W niedzielę najbliższą t. j. dn. 10-go b. m. o godz. 4-ej po południu odbędzie się w lokalu własnym zebranie ogólne członków Tow. Wzajemnego Kredytu.

— Z huty „Barbara“.

W niedzielę dn. 10 b. m. o godz. 2

po poł. w lokalu Huty, przy ul. Ciemię, odbędzie się ostateczne zebranie udziałowców Huty, które ma stanowić o dalszych jej losach. Pożądaną jest przeto jaknajliczniejsze przybycie zarówno udziałowców, jak i osób zainteresowanych.

— Uregulowanie handlu.

Obowiązujące przepisy o normalnym odpoczynku i zamykaniu sklepów, jak wykażono, życie okazały się niepraktyczne i dla kupców wielce uciążliwe; jest jednak nadzieja, iż zostaną zniesione stosownie do projektu, opracowanego przez komisję specjalną.

Więcej jednak uciążliwe jest niejednako i nierównomierne stosowanie tych przepisów i gdy n. p. jednych handliczących obowiązuje zamykanie sklepów czw. budyk—inii handliują w najlepszym. Tego rodzaju stosowanie przepisów odbija się na kupcach najfatalniej i winno być usunięte.

— Wpływy zaliczeń kolejowych.

Nr. Nr. zaliczeń z frachtów bezpośrednich: 06168 06176.

Nr. Nr. zaliczeń z frachtów krajowych: 03557 03589 03611.

Nr. Nr. zaliczeń z frachtów zwyczajnych bezpośrednich: 45859 48546 48961 48962 49022 49067 49128 49216 49249 49260 49276 49278 49308 49338 49380 49381 49464 49546 49554 49604 48609 49612 49958.

Nr. Nr. zaliczeń z frachtów krajowych 34317 34458 34499 34504 34527 34573 34594 34666 34702 34714 34794 34800 34823 34834 34842 34843 34904 34933.

— Ślub.

W dniu onegdajszym na Jasnej Górze pobłogosławiony został związek małżeński hrabianki Janiny Stadnickiej z hrabią Józefem Stadnickim. Po ceremonii kościelnej liczny orszak gości podejmowany był w salonych hotelu Angielskiego. Podczas obiadu, ku ogólnemu zadowoleniu biesiadników, przygrzywał sekstet pod dyrykcją p. H. Szmulewicza.

— Oświetlenie elektryczne biura powiatu.

Zarząd biura powiatu zaprowadza w lokalu instalację oświetlenia elektrycznego.

— Nieostrożność z ogniem.

Służąca jednego z lokatorów domu Nr. 1 przy ulicy J. aleja, udała się z lampą na górę w celu napanienia sienników słomą. Przy napychaniu, lampka przewróciła się na słomę i płomień objął całą niemal górę. Na krzyk służącej przybiegł rzęca domu i kilku lokatorów którzy ogień umiejscowili i stłumili w zarodku. Rządcą domu nie wchodząc w położenie służącej, która zawiniła tylko nieostrożnością, uderzył ją tak silnie kubelkiem, że o godzinie 2-jej w nocy zawezwano do niej doktora.

— Kradzież.

Nocy wczorajszej do mieszkania Emanuela Tajchnera, zamieszkałego przy ulicy św. Barbary Nr. 36, za pomocą włamania zamku dostali się złodzieje, którzy skradli różnych rzeczy wartości 95 rub.

— Za przejście granicy.

Za przejście granicy nie w oznaczonym punkcie aresztowani zostali: mieszkańcy powiatu Trockiego gub. Wileńskiej Jakób i Magdalena Grzybowie.

— Kary.

Z wyroku sądu okręgowego Piotrkowskiego, mieszkawca wsi Danków, gminy Lipie, Władysław Biernacki, za groźby pozbawienia życia swego sąsiada, skazany został na cztery lata rot aresztanckich, a po odbyciu tej kary, przez cztery lata pozostawać będzie pod dozorem policyjnym.

— Wypuszczenie na wolność.

Z wyroku sądu, po odbyciu półtora rocznego aresztu w więzieniu piotrkowskim, Apolonija Kulesza lat 30 mieszkanka miasta Częstochowy, została wypuszczona na wolność. K. pozostawać będzie pod ścisłym dozorem policyjnym przez lat 4.

— Stowarzyszenia i związki.

Urzędy gminne otrzymały rozporządzenie władz odnośnych polecające im dostarczyć wykazy wszystkich istniejących w gminach stowarzyszeń i związków z zaznaczeniem kiedy i przez kogo zostały zatwierdzone ich ustawy. Nadto wykazy mają zawierać adresy członków zarządu.

— Ruch podróźnych.

Według sprawozdania departamentu celnego, w r. 1909 przez granicę zachodnią państwa wyjechało za granicę za paszportami 444,082 osoby, w tem rosyjskich poddanych 205,027 i cudzoziemców 189,055. Ponadto wyłącznie z Kró-

lestwa Polskiego wyszło do Prus na zarobki za paszportami 8-miesięcznymi 513,184 osoby, a powróciło 499,193; w porównaniu z r. 1908 ruch ten nieco się zmniejszył. Wyjechało przez granicę zachodnią 406,100 osób, w tem poddanych rosyjskich 198,578. Za biletami legitymacyjnymi granicę pruską i austriacką w obie strony przeszło 9,756,731 osób, w tem 3,062,716 cudzoziemców.

— Ze szpitala.

W ciągu dnia wczorajszego w szpitalu miejskim znajdowało się na kuracji: mężczyzn 30 i kobiet 19.

— Z rzeźni miejskiej.

W ciągu doby ubiegłej w rzeźni miejskiej ubito: wołów sztuk 40, krów — 12, cieląt — 140, trzody chlewnej — 25 i baranów — 4.

— Aresztowania.

W ciągu dnia wczorajszego aresztowano w naszym mieście następujące osoby:

dla sprawdzenia osobistości: Piotra Sobaniaka, Marjana Foksa, Michała Foksa, Jana Andrzejkiewicza, Konstantego Piętkę, Bolesława Rakowskiego, Zygmunta Górniaka, Józefa Ziębę, Antoniego Stolarczyka, Jana Pawliaka, Aleksandra Kimele, Stanisława Makowskiego i Jana Witalskiego;

za pijaństwo: Mateusza Rasusa i Andrzeja Szyjewskiego; za niespełnienie poleceń policji: Franciszka Dymańskiego.

Korespondencje.

Z Noworodomska.

— Ze straży. Miejskowa straż ogniowa ochotnicza otrzymała zdnow świeży transport dzikich drzewek w liczbie 100 szt., które bezinteresownie ofiarował hr. Ostrowski, właściciel majątku Maluszyn.

Drzewka te w części już są zasadzone na placu ćwiczeń, obok teatru.

Przyspieszenie w otrzymaniu powyższego transportu straż ogniowa zawdzięcza właścicielowi składu aptecznego w Radomsku p. Romanowi Kopytyńskiemu.

— Nowe fabryki. Dowiadujemy się ze źródeł wiarygodnych, że właściciele szklarni w Jasieniu, przenosi swoją fabrykę w bieżącym roku do Noworodomska.

W ubiegłą niedzielę zwiędziło nasze miasto kilku przemysłowców z Łodzi i z Warszawy, w celu obrania odpowiedniego terenu pod budowę większej fabryki „Ceratowni”. Akcjonariusze obrali plac obok nowych koszar.

Grono kupców z Warszawy nosi się z zamiarem budowy dużej fabryki mydła (zwyczajnego i kokosowego). W tym celu organizują większą liczbę udziałowców.

Akr.

Z Warszawy.

— Rewizja senatorska w Warszawie.]

Senator Neuhardt ogłasza, że o ilej liczbie zatrzymanych przy rewizji w nocy z 1 na 2 kwietnia weksli i innych dowodów znajdujących się również takie, których przetrzymanie przy realizacji, podaniu do sądu lub innych czynnościach prawnych, mogłoby spowodować straty materialne, należy dla zapobieżenia temu o terminach tych dowodów zawiadomić rewidującego senatora zawczasu i nie później niż na 3 dni przed terminem płatności tychże, a w ogóle najpóźniej do dnia 1 (1) kwietnia r. b. Jeżeli podania takie złożone nie będą, rozpatrywanie zatrzymanych przy rewizji dowodów dokonywane będzie w miarę możliwości, zaś zadne związane z przetrzymaniem dowodów zażalenia nie będą uwzględniane. Podania przyjmowane są codziennie od 10 do 12 godz. rano w hotelu Bristol Nr. 309. Komunikat ten rozesłano wszystkim osobom i instytucjom, gdzie przeprowadzona była rewizja.

Z Łodzi.

— Rewizja senatorska w Łodzi. Przybyło do Łodzi trzech członków komisji rewizyjnej senatora Neuharda: bar. Sackelberg, Czernławski i Minccen-ko. Jednocześnie jechało kilku członków sądu okręgowego piotrkowskiego.

Przybyli mają na miejscu zająć się przeglądaniem zabranych podczas sobotnich rewizji ksiąg i dowodów fabrycznych, które złożono w tym celu w lokalu zarządu zandarmerji. Z sądownictwa miejscowego delegowano do

tych czynności prokuratora Jewdofimowa i sędziego śledczego VII rewiru, Kozłowskiego.

Onegdaj dokonano rewizji w filii składu Tow. akcyjnego „Heintzel i Kunitzer” przy ulicy Piotrkowskiej, oraz szczegółowej rewizji mieszkania głównego dostawcy dla wojska, Brzezińskiego.

Z Tomaszowa.

— Rewizja senatorska w Tomaszowie.

Członkowie komisji sen. Neuharda dokonali ścisłej rewizji w fabrykach H. Landsberga i L. Steinmana. Przy rewizji był obecny wiceprokurator z Piotrkowa. Oddział zandarmerji i policji otoczył fabrykę. Rewizja trwała całą dobę.

Zabrano rozmaite dokumenty, które wywieziono w osobnym wagonie kolejowym do Piotrkowa.

Ostatnia poczta.

Katastrofa balonowa.

Straszny wypadek zdarzył się wczoraj przy pomorskim wybrzeżu. Balon „Pommern” wpadł do morza z czterema pasażerami: posłem do parlamentu dr. Delbrück, budowniczym Benduhn kupcem Hein i urzędnikiem bankowym Semmelhoch. Trzej pierwsi utonęli, tylko Semmelhoch uszedł z życiem, poniosłszy ciężkie obrażenia. Balon wzblił się o 10 i pół rano w Szczecinie; w chwili wzlotu zawadził o telegraficzne i telefoniczne druty nad dachem fabryki; stracił prowianty i balast, otaczająca go siatka została uszkodzona. Mimo to poszybował dalej w północno zachodnim kierunku. Przepłynął „nad morzem. Delbrück kierował go ku Szwecji, w tem balon wpadł w gęsty obłok i spuścił się o 50 metrów; wiatr pognął go na Rugię. Nagle nastąpiło silne wstrząśnienie i „Pommern” wpadł do morza, o 800 metrów od Sassnitz. Zdarzyło się to około południa. Dwa statki wyłowily go niebawem. Zwłoki Heina wypłynęły zaraz, rozbił się miał rany w głowie. Potem dopiero wydobyto trzech pozostałych. Tylko Semmelhoch był przy życiu. Miał poranione nogi. Dr. Weimer Hugo Delbrück urodził się w r. 1868, w r. 1905 był wybrany do parlamentu, nie odgrywał w nim roli wybitnej. W ostatnich latach poświęcił się aeronautyce.

Przeciw ograniczeniu praw.

Do „Gaz. Warszawskiej” donoszą z Petersburga, że na onegdajszym posiedzeniu komisji Izby Państwowej do spraw samorządu odrzucono większością głosów „lewicy”, „październikowców” i Polaków wszelkie ograniczenia praw służbowych względem osób pochodzenia polskiego w przyszłych ziemstwach na Litwie i Rusi.

Wobec takiej uchwały, „prawica” i „nacionalisci” oświadczyli, że na posiedzeniu plenarnem Izby Państwowej głosować będą przeciw wprowadzeniu ziemst na Litwie i Rusi wogóle, gdyż uważają, iż poczynione przez komisję poprawki w projekcie rządowym uczyniły ten projekt niemożliwym do przyjęcia.

TELEGRAMY.

(Agencji Petersburskiej i własne).

—o—

Odmowa.

Petersburg 6. Ministerjum komunikacji dało odpowiedź odmowną na prośbę o pozwolecie na wybudowanie linii Wieruszowskiej pomiędzy st. Częstochowa i Zduńska Wola W. W.

Morderstwo.

Moskwa 6. W lokalu Tow. wyrobów anilinowych, rano znaleziono czterech straszliwie poranionych funkcjonariuszy. Trzech z nich już umarło. Kąsler nieprzytomny. Obok rannych znaleziono: hantle, pogrzebac i nóż.

Usiłowanie kradzieży.

Grodno 6. Nocy ubiegłej w Sokolce nieznanymi sprawcy usiłowali okraść kasę miejską. Stojący na warcie żołnierze wystrzelili i zranili jednego z rabusiów.

Wyrok w sprawie socjal-demokratów.

Saratów 6. Sąd wojenny w sprawie 26 osób, oskarżonych o należenie

do socjaldemokracji i o szereg napa- dów w Saratowie, Carycynie, Bałaszo- wie, 2 skazał na karę śmierci, 11 na ciężkie roboty od 2 do 20 lat, 6 — na zesłanie i 6 — uniewinnił.

Wystawa Odeska.

Odesa 6. Zarząd miasta zniósł uchwałę Dumy miejskiej co do wyasygnowania 30000 rb. na wystawę w Odesie.

Uczniowie socjalrewolucjoniści. Petersburg 6. Na wyspie Wasiljewskiej zaarrestowano zebranie, złożone z 7 uczniów — socjalrewolucjoni- stów.

Krwawe starcie w kościele?

Berlin 6. „Berl. Local Anzeiger” donosi: Według wiadomości pogranicznej straży niemieckiej w Wisztyńcu gub. Suwalskiej w kościele miejscowym doszło do krwawego starcia pomiędzy Polakami i Litwinami. Rosyjska straż pograniczna interwenjowała z bronią w ręku.

Mówią, że jest wielka liczba zabitych i rannych. „Local Anzeiger” dodaje, że potwierdzenia tej wiadomości jeszcze dotychczas nie otrzymał.

Suwałki 6. „Ag. Pet.” dowiadyuje się, że przyczyną krwawego starcia polaków z litwinami w kościele w Wisztyńcu, było niedopuszczenie litwinów przez parafjan-polaków, do śpiewania w kościele pieśni w języku litewskim. Kilka osób odniosło rany.

Podróż kająca.

Tokjo 6. „Ks. Toai” wraz ze swiata udał się do San-Francisco.

Kometta Halley'a.

Rzym 6. Dyrektor obserwatorium watykańskiego oświadczył w rozmowie z jednym z dziennikarzy, że kometta Halley'a obserwowana jest przez niego i widziana doskonale w doblużi Wener-y. Robimy —mówił—codziennie obser-wacje i dokonyujemy zdjęć fotograficznych. Mam nadzieję, że 19 maja będziemy świadkami wspaniałego zjawis-ka niebieskiego. Zjawisko to polegać będzie nie na spotkaniu się komety z Wenerą, lecz na zmianie drogi, po której posuwa się kometta.

W przededniu starcia.

Saloniki 6. W okolicach Dżakowa znajduje się ze swoją bandą słynny wódz albański, Baietynek. Wojska rzą- dowe wchodzące w skład oddziału ek- spedycyjnego, przeznaczonego do uspo- kójenia Albanji, koncentrują się w Ipe-ku. Przybył tu również wraz ze szta- bem dowódca oddziału, Dżawid-Pasza.

ROZMAITOŚCI.

— Trup w koszu.

Na stacji w Angers znaleziono wśród nadeszłych z Marsylii towarów—wielki kosz, z którego wydobywano się przni- kliwa woń. Gdy kosz otworzono, znale- ziono trup mężczyzny, mogącego liczyć około 35 lat, w początkowym stanie rozkładu. Dotąd nie stwierdzono, kto wysłał ten przesyłkę.

— Artyści polscy w Wiedniu.

Cesarz austriacki zwiędając wysta- wę w „Kunstlerhausie” zatrzymał się ko- śtu biustu zmarłego prezesa Koła polskie- go śp. Apolinarego Jaworskiego i zwrac-ając się do rzeźbiarza Lewandowskie- go, którego tu sta osobliwie z poprze- dnich wystaw, wyraził mu uznanie z po- wodu nadzwyczajnego podobieństwa i artystycznego wykonania rzeźby. P. Lewandowski dziękując za uznanie, poin- formował monarchę, że biust ten wyko- nał na zamówienie ministerstwa spraw wewnętrznych i że po zamknięciu wysta- wy biust ustawiony będzie w wielkiej hali marmurowej parlamentu.

Cesarz zauważył, że nie jest to pierw- szy pomnik polskiego polityka w parla- mencie.

P. Lewandowski objaśnił, że oprócz biustu Smolki ustawiono w parlamencie także biust Grocholskiego, który także on wykonał.

„Tak, tak, przypominam sobie—od- rzekł cesarz i potęgnął artystę wyraża- jąc mu ponownie uznanie za jego prace. — Morderca dziewcząt.

Nowy Jork zajmuje się jeszcze cią- głę sprawą zamordowania stenografistki miss Ruth Wheeler. Morderca Albert Wolter był onegdaj przesużony przez 24 godzin bez przerwy; używano wszel- kich środków, aby skłonić go do przy- znania się. Ale Wolter mimo młodego wieku ma niezmiernie silną wolę. Naj- więcej zaufania okazuje on inspektorowi policyjnemu Titusowi. Kiedyś rzekł do niego:

— Jedną moją nadzieją jest dowieść, że zieleńą farbę, którą malowałem piec,

kupitem już o g. 9 r., więc zanim Ruth Wheeler zniknęła.

Właścicielka sklepu przysięga jednak, że kupiła farbę dopiero po południu, odpowiedział Titus.

W takim razie nie mogę dowieść mojej niewinności.

Wolter / płacząc wypytywał o matkę i oswiadczył, że jej wyzna całą prawdę. Sąd nie pozwolił jednak na spotkanie. Gdy Titus wspominał, że morderca czeka krząć śmierci przez elektrokcję, Wolter krzyknął przerażony: Jestem jeszcze tak młody. To

nie możliwe, aby mnie miano ukarać śmiercią.

Potem pokazano mu list jego kochanki, z którą wspólnie mieszkał, niejakiej Katy Müller. List ten brzmiał:

„Drogi Albercie. Byłeś tak dobry dla mnie. Proszę cię, proszę bardzo, powiedz mi prawdę. Znaleźli w kominie worek. Z tego, co słyszę, wynika, że jesteś winny. Przebaczam ci. Ale nie mogę pojąć; wszak dla mnie byłeś taki dobry. Cokolwiek się stanie, będę cię zawsze kochać. Katy.“

List ten umyślnie doręczono Wolte-

rowi, aby się przekonać, jakie wywrze na niego wrażenie. Wolter, przeczytawszy go, zaczął płakać. Mimo to jednak przeczy dalej wszystkim. Nie nleaga już prawie wątpliwości, że systematycznie wyżyskiwał młode dziewczęta. Na podwórzu więziennem skonfrontowano go z kilkoma dziewczętami, wszystkie rozpoznały w nim tego, który za pośrednictwem inseratów zwałił je do swego mieszkania, uwiódł i obrabował. -- Przypuszczają, że stenografistka stawiała opór i zaczęła wołać o pomoc i że Wolter wtedy ją zamordował.

Satyra i humor.

—oxo—

W zwierzyńcu.

Mały Jaś, stanąwszy przed słońcem, kiwa głową i powiada do ojca; — Tatu, taka gruba skóra toby się nam obu przydała. — Dlaczego? — A no, tacie, gdy mama wali. a mnie, gdy tatuś wali.

Założony w roku 1846 **CZAS** Założony w roku 1848 W KRAKOWIE

najdawniejszy, rozpowszechniony w kraju i zagranicą, z najobfitszym działem inseratowym codzien 2 razy wychodzący dziennik polski.

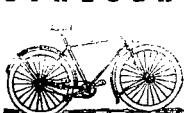
PIERWSZORZĘDNY ORGAN DLA OGŁOSZEŃ.

W państwie rosyjskim (abonament przez urzędy pocztowe) 16 r. 20 k. 4 rb. 05 k. i rb. 45 kop. Według urzędowego wykazu pism zagranicznych, mających debiet w państwie rosyjskiem, abonament **Czasu** przyjmują urzędy pocztowe: w Petersburgu, Warszawie, Kijowie, Wilnie, Moskwie i Odessie. Z innych miast i wsi można prenumerować **Czas**, posyłając pocztą należytą do urzędu pocztowego najbliższego z powyższych wymienionych większych miast. 699 Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują: w Warszawie biuro ogłoszeń Ungra. L. i E. Metz i Syn, Międzynarodowe Biuro ogłoszeń — w Kijowie księgarnia L. Idzikowskiego — w Wilnie biuro dzienników K. Taubera.

Nagrodzony Wielkim Srebrnym Medalem w Częstochowie.

CYKLODROM otwarty Teatralna 3 w Częstochowie

Warsztat reparacyjny Części zapasowe. Emalowanie, nakłanianie Rowery własnego wyrobu

Tow. Akc. Zakładów Ceramicznych **Dziewulski i Lange** w Warszawie.

Fabryki: w Opocznie i Sławińsku.

POLECA: posadzki terrakotowe, płytki terrakotowe, glazurowane, zwykłe i fantazyjne: liówwki zwykłe i glazurowane. Wyroby ogniotrwałe **Zamówienia przyjmuje**

Przedstawiciel: ZDZISŁAW RYLSKI, Częstochowa Aleja II Nr. 33 Tel. 93.

„Zdrój” Fabryka wód mineralnych aptekarza St. WĄGROWSKIEGO w Częstochowie, III Aleja № 62, tel. 31

NAGRODZONA MEDALAMI:

Poleca wody mineralne w syfonach i fiaskach na wodzie destylowanej ściśle według analizy przyrządzone w zupełności zastępujące wody naturalne. Wody gorzkie: apente, Franz Jozef i Huniadę. Wody stołowe: Giesshübler i Narzan. Lemoniady owocowe na sposób „Lanina“ przyrządzone. Wszystkie wyroby nie wyłączaając wody sodowej wyrabiane na kwasie węglanym płynnym. Zadać wszędzie i zwracać uwagę na firmę. Syfony i fiaski bez etykiet nie pochodzą z fabr. „Zdrój”. Reprezentacja płynnego kwasu węglanego Na ządanie dostarcza się wody do domów na zanawę i przyjęcia.

DYSTYLARNIA w WARSZAWIE Odznaczona Najwyższą Nagrodą dyplomem honorowym na Wystawie Przenystowo Spożywczej.

Stefana GENELEGO ulica Grzybowska Nr. 30. **Wszystko jedno JARZĘBIAK** Połą Wódke Orax znane ze swej dobroci likiery na sposób zagraniczny.

Rzadka okazja Za 7 rb. 25 kop.

Wysłałam pocztą bez zadatku i bez tryzka 2 kostiumy wełniane: mocnego i modnego „Angielskiego Trykotu” 2 arsz. szerokości 4”, a sz. na cały meński kostium 2 arsz. trykotu „Panama” na elegancki damski kostium. Nie podobaję się, zwraca się pieniądze. Przy wypisaniu 4-eh odników dodaje się darmo do męskiego odniku podszewka i wyszyta sznurami białystowa Bluzka. Za zaliczeniem dolicza się 2 kop. z rubla. Adres: A. Kivman, Łódź. P. 14.

Za 3 rb. 90 kop.

Wysłałam z opakowaniem i przesyłką pocztową trwały wełniany modny materiał 2 arsz. szerokości kawalk 4”, arsz. szewit „Moderne” na cały męski kostium z zaliczeniem pocztowem bez zadatku. Przy zamowieniu 3 kawalków jednocześnie dodaje się podszewkę darmo. Bez ryzyka nie podoba się fabryka zwraca pieniądze w całości. Adres: Łódź oddz. 30 P. Michał Domaszewicki. 673.

FLANCE

kapusty wczesnej i sałaty goździki, bratki, niezapominajki stokrotki i inne kwiaty gotowe do sadzenia.

w Zakładzie Ogrodniczym S Jastrzębskiego w Częstochowie. 678

Zawdzięczając wynalazkom

w naszych zakładach w Anglii możemy za bezcen robić w Częstochowie najlepsze fotografie s manowide 6 wizytowych rb. 1 - 6 zabitoznych rb. 3 - 1 portret duży rb. 5. - Zakł. Art. Fot. M. Arbus II aleja 22 574

Potrzebne 2 pokoje na parterze lub I i II ul. Teatralfj. Dojazd bliżej alei. Oferty w administracji Gazety M. K. 667

Wielki wybór gotowych gorsztów od 2 do 25 rubli poleca pracownia gorsztów „JOZEFY” Częstochowa Al. III róg Szkolnej dom p. Wnorowskiej Reperacje, pranie, przefasowanie i t. p. **Potrzebne są panny** 647

Do sprzedania lub wydzierżawienia 3 morgi ziemi, graniczące z terenem fabryki „Kornów” Księżka hipoteczna założona Wiadomością Kasa biletowa stacji osobowej Piotrków 6

Piwiarnia 60 rubli dziennie, za 600 rubli. Aleja III 71 m. 3, Bielski 661

Zgubiono parasolkę czarną. Złożyć za wynagrodzeniem w administracji Gazety” 685

Urządzenie sklepowe do sprzedania. Wiadomość w administracji Gazety 626

Fortepian i garnitur mebli do sprzedania. Wiadomość w administracji Gazety 628

Do sprzedania dom z placem przy placu Wieluskim Nr. 51 Pijałkowski. 645

Sklep do sprzedania na Jasnej Górze blisko bramy wiadło oś w ul. Wieluskiej Nr. 14 u państwa Kujawskich 658

Dom trafnikowo sprzedam, blisko Jasnej Góry, za 1400 rubli, z powozką powadnej choroby. Częstochowa, III Aleja 71 m. 3, Bielski, pośrednik 600

Kto z szanownych państwa życzy sobie kupić lub sprzedać dom, majątek ziemski, sklepy różnego rodzaju, mogą zaliczyć jako pośrednik energiczny, sumienię, w krótkim czasie. Częstochowa, Aleja III 71 m. 3, Bielski 659

Do sprzedania lokonobila stojąca 5-cio konna, wiadomość Szkołna Nr. 9 W Zdzienicki 627

Trafnikowo za 600 rubli Morga, Placu Własności 1000 Kamieni wapienny 94 Procent. Lepszy od tutejszych koło olkusza 16 Morg Mema Parcelować Przedcna Miejscowość Aleja III 71 m. 3 Bielski Częstochowa. 672

Domy dwa dają 10 Procent. 19 Miejski; drugi z morgowym ogrodem owoce były nagrodzone 3 nagrodami w najlepszym punkcie; do kupna potrzeba od 4 do 8 Tysięcy Aleja III 71 m. 3 Bielski Częstochowa 679

Za pół ceny kosztu sprzedam sklep za dobroć interesu gwarantuję 300 rb. posostawia Aleja III 71 m. 3 Bielski Częstochowa 671

Do wynajęcia od 1 Lipca r. b. 6 lub 8 pokoi z kuchnią, przed-pokojem i wszelkimi wygodami 5 Aleja dom Nr. 62 682

Pokój umeblowany do wynajęcia przy inteligentnej rodzinie wiadomość w administracji Gazety 680

Centralna Stacja Elektryczna w Częstochowie

Biurowo w gmachu Magistratu.

Sprzedaz i wynajem motorów elektrycznych na raty miesięczne i kwartalne.

Najtańsza i najdogodniejsza siła motoryczna dla fabryzek i warsztatów. 670

H. ROCZALSKI & Co, Dom Komisowo-Spedycyjny

Częstochowa, Herby pr., Herby ros. i Granica

Kantor mieści się przy ul. Panny-Maryi Nr. 18 w oficynie na lewo (parter). Telefon 38.

W zakres operacji wchodzi: cienie i ekspedycja towarów w przyswozowych i wywozowych na warunkach najprzystępniejszych. 448-160-2

„ARYSTOKRATYNA”

krem i proszek.

Odznaczony na wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.

„Arystokratyna“ działa przez swą zawartość węgluku antyseptycznie i orzeźwiająco, już po krótkim użyciu — staje się pleć lśniąco biała i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.

Plegi zmarszczki, węgry, kółte plamy „Arystokratyna“ usuwa po kilkorazowym użyciu.

Żądać w składach aptecznych i aptekach. Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie apteczny **Wacława ORZEŁ** w Częstochowie, III Aleja 26 48

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA PRZYJMUJĄ: Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 43 — w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1,50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnieniem do domów. **Ceny ogłoszeń:** Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40 po tekście k. 15, obok tekstu (nadesłane) k. 50 nekrologi k. 20. Drobnie ogłoszenia po 3 k. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20